

TIEDOTE 21.3.2017
HETI JULKAISTAVISSA

Kehysriihessä tulee kääntää yliopisto- ja tutkimusrahoituksen suunta

Maan hallitus kokoontuu kehysriiheen ja puolivälitarkasteluun kuukauden kuluttua. Professoriliitto ja Tieteentekijöiden liitto edellyttävät, että yliopistojen ja tutkimuksen rahoituksen suunta käännetään leikkauksista kasvuun. Tällä on merkittävä vaikutus myös yliopisto- ja tutkimusyhteisöjen ilmapiiriin sekä siihen, ettei osaamistase entisestään heikkene. Tutkimusrahoitus lisää talouskasvua. Merkittävät talouspolitiikan toimijat – IMF, OECD, ETLA, Talouspolitiikan arviointineuvosto – ovat todenneet, että koulutuksesta ja tutkimuksesta on leikattu liikaa ja tilanne on korjattava.

Yliopistojen pääomittamiseen miljardi euroa

Opetus- ja kulttuuriministeriön kansliapäällikkö Anita Lehikaisen johtama lisärahoitustyöryhmä on valmistellut syksystä lähtien malleja ”osoittaa lisäresursseja kestäväen kasvun edellytyksiä tukevaan korkeakoulujen tutkimus- ja innovaatio toimintaan sekä tutkimustulosten hyödyntämiseen ottaen huomioon korkeakoulutuksen ja tutkimuksen kehittämiselle hallitusohjelmassa asetetut tavoitteet”. Lisärahoituksen yhdessä on pohdittu yliopistojen pääomittamista.

Tieteentekijöiden liiton ja Professoriliiton mielestä yliopistojen pääomittamisen tulisi olla vähintään 1 miljardin euron luokkaa ennen kuin sillä olisi oikeasti vaikutusta. 1 miljardi euroa pääomaan tarkoittaa 3 %:n tuotolla 30 miljoonaa euroa vuosittain, joka vastaa suuruudeltaan Helsingin yliopiston apteekkirahojen leikkausta.

- Pääomittaminen ei korvaa yliopistojen perusrahoitusta, mutta se antaa oikean signaalin kääntää rahoituskehitystä jälleen nousu-uralle, liitot toteavat.

Perustutkimus on innovaatioiden pohja

OECD tekee maa-arviota suomalaisesta tutkimus- ja innovaatiojärjestelmästä. Koko raportti julkistetaan kesäkuussa, mutta sen alustavia suosituksia käytetään hyödyksi hallituksen puolivälitarkastelussa. Ensietietoja tuloksista kuultiin OKM:n ja TEMin järjestämässä seminaarissa 8. helmikuuta. Niiden valossa raportti vaikuttaa melko innovaatiokeskeiseltä ja painottaa yritysvetoista t&k -yhteistyötä.

Professoriliitto ja Tieteentekijöiden liitto muistuttavat, että perustutkimus on kaikkien innovaatioiden perusta. Rahoitusleikkaukset ovat vieneet Tekesiltä noin 130 miljoonaa viime vuonna ja 150 miljoonaa euroa tästä vuodesta lukien. Liittojen mielestä on oikein, että tulevassa kehysriihessä lisätään Tekesin tutkimusrahoitusta. Myös Suomen Akatemian kautta jaettavan tutkijalähtöisen perustutkimuksen rahoitusta tulee lisätä.

- On ensiarvoisen tärkeää, että Suomessa on vahva perustutkimus. Tämä mahdollistaa sen, että maailmalla tehtävää huippututkimusta voidaan ymmärtää ja hyödyntää Suomen T&K&I toiminnassa, korostaa Professoriliiton puheenjohtaja Kaarle Hämeri.
- Pitkäkestoiset investoinnit tutkimukseen ja korkeimpaan opetukseen ovat ainoa keino kääntää innovaatiotalous pysyvästi kasvu-uralle. Jos hallituksen uudet lippulaivahankkeet suunnitellaan hyvin, voivat ne tukea joitain aloja, mutta niillä ei ratkaista läheskään kaikkia tutkimuksen perushaasteita, puhumattakaan Suomen palauttamisesta koulutetuimpien kansakuntien joukkoon, Tieteentekijöiden liiton puheenjohtaja Petri Koikkalainen lisää.

Hanke- ja kärkirahoitukset aiheuttavat byrokratiaa

Suora perusrahoitus vaikuttaa parhaiten yliopistojen toimintaedellytysten parantamiseen. Tieteentekijöiden liitto ja Professoriliitto muistuttavat, että erilaiset hankerahat ja kärkihankkeet lisäävät byrokratiaa. Hakemis- ja raporttoimisrumba vievät tutkijoiden työaikaa pois itse tutkimuksen tekemiseltä. Erilaisia rahoitushimmeleitä on nyt jo liikaa.

LISÄTIETOJA:

puheenjohtaja Kaarle Hämeri (Professoriliitto), 040 568 4487;

puheenjohtaja Petri Koikkalainen (Tieteentekijöiden liitto), 050 544 7442;

toiminnanjohtaja Tarja Niemelä (Professoriliitto), 050 3402 725;

toiminnanjohtaja Eeva Rantala (Tieteentekijöiden liitto), 040 7508 284